

Matej Fridecký, 29 rokov, Senec

Strach z nádeji

Pravá.

Ľavá.

Pravá.

Ľavá.

Pätnásť metrov, zdvihol hlavu hore, obrancu už minul. Posledné dva kroky. Tie najmenšie, keď pravačku nechal visieť trochu vzadu, aby mala dost priestoru na získanie sily na kop. Dôverne to poznal. Rovnako, ako pach trávy odtrhutej sklzom obrancu. Obrancu, ktorý to nestíha. Lebo on bol rýchlejší. Ak aj nie, tak spomalenie tempa mu dávalo výhodu, sklzu sa dokázal vyhnúť. Ľavačkou podržal loptu, presunul ťažisko o pol metra do strany a streleckú pozíciu mal ešte lepšiu. Brankárov poznať nemusel – vedel, že zvyčajne ich protipohyb dostatočne zmätie.

Väčšinou mal svoje pohyby vopred premyslené. Pred bojom predsa treba plánovať. Keď videl nechápavé tváre obrancov a rukavice brankárov hodené v amoku na zem, bolo mu do smiechu. Nerozumel, prečo si aj oni nepripravujú akcie vopred. Došlo mu, že musia reagovať na vzniknutú situáciu a nie hrať podľa scenára, tak ako on. Uvedomoval si, že byť útočníkom je fajn úloha. Dávať góly, o nič viac sa nestarať. Brániť? Iba niekedy. Ak aj nedá gól raz, dvakrát, nevadí. Horšie je, ak nedá žiadny gól veľmi dlho. Čítal mnoho príbehov streleckého sucha – písali o nich noviny, lamentovali útočníci. Najskôr netrafiš raz. Potom opäť. No a čo? Stáva sa. A červ pochybností ťa nahlodáva pri každom dotyku s loptou. A keď sa z jedného zápasu stane desať, tréner ťa nepostaví. Na tréningu to ide. V zápase nie. Strelecké sucho. Znie to ako nočná mora Ako impotencia. Nočné mory. Ďalšie rozhovory pre tlač, televíziu. Kanonierovi zvlhol strelný prach. Analýzy expertov, komentáre bývalých hráčov, spoluhráčov. Nenávistné komentáre fanúšikov. Obvinenia z podvodov, tipovacích afér. Skončí sa to šťastným „poť“ gólom, ktorý ťa vytrhne z biedy, alebo navždy ostaneš v pamäti ako ten, ktorý zažiaril dve sezóny a zhasol ako svieca? Strelecké sucho. Nočná mora. To si on nevedel predstaviť. Preň lopta patrila jednoznačne do brány. Dokonca sa zle cítil aj keď ju mal na kopačkách pridlho v strede poľa. Stred poľa je ďaleko od brány. Pridďaleko od úspechu, fanfár, osláv, pochvál od trénera. Stred poľa je nudný. Nuda a šed' sama osebe. Nezaujímali ho technické parádičky stredopoliarov, kým nevedli loptu smerom k nemu. A

oni vedeli, čo majú robiť. Poslať loptu dopredu, a on sa už postará. On to zariadi. Vždy to tak bolo.

Na mnohých veciach nezáležalo. Naučil sa, že keď to guľaté čudo dobehne k nemu, znamená to príjemné chvíle. Pach potu, chvíľkové ohlušenie od vreskotu spoluhráčov, buchnáty po chrbte v tej chvíli vôbec neboliace. Hrialo ho aj to, že nerobil radosť iba sebe. Keď skóroval, akoby sa tešil celý svet. Len ten pocit mimoriadnosti postupne vyprchal. Časom si všetci akosi zvykli. Tešili sa stále, ale akosi inak. Viac sprisahanecky. Takým dôverným spôsobom, lebo oni vedeli, že ten gól príde. Samozrejme, stalo sa aj, že nedal. Keď sa nevyspal. Keď sledoval jaštericu bežiacu po tribúne. Keď rozmýšľal nad obedom, písomkou, rodičmi. Na mnohých veciach nezáležalo. Vedel to on, vedeli to spoluhráči. Keď vybehli na ihrisko, priority sa menili. Z ľudí sa stávali stroje lačné po úspechu používajúce všetky nekalé praktiky, o ktorých by sa im v bežnom živote ani nezazdalo. Územie ihriska ich chránilo pred svetom aj pred nimi samými. Pred výčitkami. To bola asi posledná vec, čo ich delila od reality. Bezvýčitkovosť. Ako niečo umelé, kýmsi navrhnuté na to, aby človek vyvrhol najhlbšie pudy.

A pre neho? Tieto reči neznamenal nič. Život bol ako počítačová hra. Po čase naň začali ukazovať. Ako protihráči, tak aj vlastní. Každý inak, ale v konečnom dôsledku bola vždy koreňom závisť. Protihráči vytušili nebezpečenstvo, začali hrať osobnú obranu. Ak nestačila, nasadili najsilnejšieho obrancu, nech ho aspoň odrovná. Dalo by sa to, keby o tom vopred nevedel. Neskôr nasadili dvoch obrancov. A jeho to tešilo. Zvýšenie zložitosti je iba dôkazom, že je dobrý. Zvláštnym spôsobom ho ten pocit bezmocnosti u súpera vzrušoval. Nebolo to o prevahe. Bolo to o prekvapení a údive z vlastných schopností. A súperov ničila jeho nekončiaca radosť po každom góle. Prehry druhých boli jeho výhrami. Výhrami jeho tímu. Výhrami človeka? Poznal tie príbehy. Príbehy prehier, sklamaní, víťazstiev, vzostupov, pádov. Príbehy človeka. Príbehy osobnostných pádov, problémov, nezvládania vlastnej ťažoby. Veľa čítal, ešte viac videl. Neuvedomoval si však, že už sa súčasťou jedného takeého príbehu stal.

●●●

Pred zápasom šatňa žila zvykmi. Priateľské potľapkávanie, vzájomné hecovanie, alebo žartíky. To všetko k tomu patrilo. K futbalu patria aj menšie rituály – zdanlivo

neviditeľné. Každý jeden zvyk má svoje opodstatnenie. Samozrejme, iba pre konkrétneho jednotlivca. Či už to bolo uväzovanie šnúrok na kopačkách zvláštnym spôsobom, prežehnanie sa pred vstupom na trávnik, alebo bizarné talizmany – reálny zmysel mal iba vplyv na sebavedomie. Predzápasové rozhovory mali svoje čaro. Mix túžob a šialených snov zmiešaný s malou prímiesou grobianstva a štipkou strachu. Posledné sekundy pred vybehnutím na trávnik zvykli byť najtichšie. Dnes však bola šatňa iná počas celej prípravy. Dnes mal byť ten deň.

Tušil, že mu čosi v tejto atmosfére nehrá. Ľahkosť bezvýznamných dialógov sa kamsi vytratila. Počuť bolo skôr vzdychy. A jemu to naháňalo husiu kožu. Jasné, hrali o postup do ligy. On však cítil vo vzduchu čosi viac. Rozkódoval to až neskôr, keď si uvedomil, že podobnú situáciu už raz zažil. Bol mladší, v pozícii pozorovateľského ucha, ktoré netušilo koľko bije. Aj vtedy hral, čo mu sily stačili a nechápal, prečo sa nálada tak zmenila. Starší spoluhráč mu, vidiac jeho zmätenosť, zašepkal do ucha: „Prišli skauti zo Slovana. Asi za Ad'om. Nevieme. Každý sa môže ukázať.“ Z druhého rohu sa ozvalo: „Keby to tak bola pravda, Jožo, ale vieš, že to tak nie je. My vždy ostaneme len tuto. V okreske.“ Názor potvrdilo pár súhlasných „hmmm“ a ticho pokračovalo. Príprava pokračovala v tichu, ako keby sa nič nedialo. Takmer ako vždy. Len chrániče si obliekol opačne. A všimol si aj nesústreďený výkon u ostatných. A Ad'o po tom zápase prestal chodiť na tréningy. A po nejakom čase ho už nebolo vídať ani v meste. Potom vraj prestúpil do Rakúska. Len on vtedy nič nechápal.

Rovnaký dojem zo správania spoluhráčov mal teraz. Iba sa mu nikto nesnažil pomôcť ako vtedy. Pripísal to nervozite z dôležitého zápasu. Veci by boli ako v každom zápase, keby na tribúnach nebolo viac ľudí. Vtedy si všimol pri striedačke skautov. Poznal ich podľa zápisníkov, sokolieho pohľadu a výzoru, ktorým ukazujú, že všetko vedia. Po zápase skočia na pár drinkov a na druhý deň už budú v inom meste, pravdepodobne aj inom štáte. Pošlú pár reportov, a ak má človek šťastie na dobrý zápas a dobre sa vyspal, tak ho pozvú do kempu. Spolu s ďalšími päťdesiatimi šťastlivcami. A ak má človek veľmi veľké šťastie, tak rovno podpíše zmluvu na veľa rokov. Je však už len na jedincovi, či je to ozaj šťastie.

Hlava mu kombinovala ostošesť. Žeby prišli sledovať jeho? Je to možné, táto sezóna sa mu celkom vydarila. A aj klub hral o postup. Vlastne – klub by bez neho o ten postup ani nehral. Kam sa až môže dostať? Skauti. Nech sledujú kohokoľvek, zažiť mohol aj on. Bolo

to také jednoduché. Stačilo urobiť to, čo vždy. Jeden – dva kroky, reakcia na situáciu, pozrieť sa kam brankár nedočiahne a napáliť to tam. Možno by si urobili poznámku s jeho číslom. Možno čosi pošepli do ucha. Snáď by sa dal vybadať aj náznak úsmevu? A zjavili by sa aj potom? Zjavili. Takto vyzerá tlak. Nevedel si to predstaviť, on predsa dáva góly. Kolená sa netrasú. Vlastný stres ho začal ohlušovať. Pišťalo mu v ušiach? Ale nie, to len rozhodca začal zápas pišťaľkou príliš blízko jeho ucha. Hráči sa rozbehli, rovnako ako jeho myšlienky, do všetkých svetových strán.

●●●

Čím sa líši dobrý útočník od priemerného? Dáva góly. Veľa gólov. Tak, ako on. Netreba im veľa priestoru. Majú to, čo odborníci volajú čuch na góly. Chcel sa ukázať. Ani nie pred druhými, ale pred sebou. Že dokáže čokoľvek.

Dlho sa nič nedialo, musel sa sťahovať do obrany, lopta odskakovala od kopačiek spoluhráčov, ale on nestrácal hlavu. Jeho šanca príde. Ak dlho tlačí súper, vydarí sa protiútok. Ako teraz, keď súperov obranca nerozvážne prenikol ďaleko za obrannú líniu. V strede poľa tak ostala diera, ktorú by bola škoda nevyužiť. Narážačka so záložníkom otvorila priestor. V hlave sa mu opäť vyrovnala hladina. Videl iba bránu, loptu, brankára a miesto, kde má loptu umiestniť. A bolo by po probléme. Iba ak ... by začal pochybovať.

Sú tu skauti. Dá gól? Zapišu si ho. Ani nevie, odkiaľ sú. Možno z Anglicka. To by bolo fajn. Tam sa ale hrá fyzicky náročný futbal. Ak sú z Talianska, tam by bolo nebezpečenstvo horšie – ovplyvňovanie zápasov, mafia. Nie, taliani to nesmú byť. Nemci zasa nemajú veľmi kvalitnú ligu. Zapišu si ho? Pôjde na kemp. Možno neskôr do prípravky. Podpíše nejakú juniorskú zmluvu. Ako mladý hráč pôjde na hosťovanie – predsa len, je neoverený v cudzích podmienkach. Na hosťovaní bude vynikať, koniec-koncov tak, ako by vynikal všade. Všimli by si ho médiá. Určite by si ho všimli. Označili by ho za zázračné dieťa. Ten hlúpy prívlastok. Ak niečo na futbale nenávidel, tak to bolo škatuľkovanie. Začali by o ňom písať články a žiadať od neho rozhovory. Dal by pár odpovedí plných entuziazmu a išiel by ďalej. Sezóna sa mohla vydať. V ďalšej už nastúpi za áčko? Dá góly? Ale dá. V médiách bude hlavnou témou. Prídu ďalší skauti. Osobná obrana sa zdvojnásobí. Nebude na tom záležať. On tie góly jednoducho dáva. Prídu ponuky z veľkých klubov. Z reprezentácie. Začne byť známy. Autogramy na ulici, v potravinách, v bare. Jedno tetovanie postačí. Po

sezóne zamieri do veľkoklubu. Na letisku budú čakať davy fanúšikov. Dá pár podpisov, pôjde na hotel, kde bude sám. Iba chvíľu – program mu zabezpečí osoba, ktorá je na to špeciálne vyškolená. Zmluvy s novým klubom podpíše pred kamerou a fotoaparátmi. Prehovorí k novinárom pár naučených fráz, oblečie si nový dres s jeho menom a všetci sa budú tváriť šťastne. Možno sa stane tvárou módnych značiek. Určite sa stane idolom mnohých detí. Celosvetovo známym menom. „To je ten.“ Bude predmetom vtipov starých chlapov, hádok mladistvých a každý bude chcieť byť ako on. Aj v Číne budú o ňom vedieť, štósy hračiek s jeho tvárou by hovorili za všetko. V reprezentácii bude hrdinom. Okolo neho budú stavať tím, a jeho klub bude hrať tak, aby mu vedel čo najlepšie prihrať. Tlač bude dychtiť po každom jednom slove, ktoré vypustí. Podá ruku dieťaťu? Urobia z neho hrdinu. Kopne do kamienka? Bude nervák. Celý svet mu bude ležať pri nohách, lebo tie jeho dokážu usmerňovať svet iným. Ale dokedy?

Raz príde čas, keď ho to prestane baviť. Vypovie službu telo, neskôr aj súdnosť. Jeho hviezdna dekáda sa zapíše zlatým písmom. Dekáda, kedy bol známy v každej domácnosti. Chcel vlastne, aby zdomácnel? Aby bol samozrejmosťou? Po konci kariéry sa stane trénerom, možno manažérom. Nikto po ňom neštekne. Raz za čas pôjde komentovať nejaký zápas. Sporadicky bude hrať zápasy starých pánov. Pomenujú po ňom ulicu. A v televíznej relácii ho spomenú ako fenomén svojich čias.

Skauti – zapíšu si ho? Ak by dal gól, mali by. V zápase neurobil chybu. Rozhodol by o osude klubu, ale zjavne aj o osude svojom. Bežal na bránu. V hlave vírili predstavy. Toto bola jeho situácia. Ostával posledný obranca. Vedel, ako to urobiť. Stačili mu dva kroky a mal by voľný priestor na strelu, ktorá by mu otvorila svet. Skauti by si ju istotne všimli. Dva kroky a s jeho pričinením by sa mu začal plniť sen. Moment – bol to vlastne jeho sen? Bola to predstava. Pre neho to bol viac predpoklad, než predstava. Ak by si ho zapísali, šiel by vyššie. Ak nie teraz, tak o mesiac, niekedy neskôr. Dali by avízo niekomu inému. Stačilo iba dobre trafiť. Jeden moment, ktorý by rozhodol. On sa už rozhodol.

Dva kroky do strany. Ak by ich neurobil, musel by sa pohnúť do opačnej strany, čo by ho príliš vychýlilo. Ako sa to hovorí? Malý krok pre človeka, ale veľký pre ľudstvo? Teraz to bolo naopak. Vychýlilo by to jeho, vychýlilo by to jeho život – do neurčita.

Neurobil ich.